

[Morten Lango.]

tagent stille det spørgsmål til os selv: er en u-landshjælp overhovedet mulig, og er der noget som helst andet alternativ? Vi må bekende vore fejl, snarere end vi må fejre de små triumfer, vi fra tid til anden har.

Sigsgaard: Det er almindelig kendt, at der er en kløft mellem de såkaldte i-lande på den ene side og u-landene på den anden, og at denne kløft for hvert år bliver større. Det vil sige, at de rige lande bliver rigere og rigere og de fattige lande stadig fattigere relativt set. Det sker til trods for FN's udviklingstiar og andre ihærdige bestræbelser fra de rige landes side på at bistå de fattige lande og, som det hedder i lovforslaget, støtte deres bestræbelser på at opnå økonomisk vækst og uafhængighed samt social fremgang. Jeg synes, at den modstrid burde mane til eftertanke.

Man har da også nedsat forskellige revisionsudvalg her og i udlandet. Alligevel er der ikke kommet mange anvendelige forklaringer på modstriden frem. Rapporterne fra udvalgsarbejdet viser, at eftertanken på ingen punkter har været dybtgående nok, eftersom alle grundtrækkene i den tidligere fejlslagne u-landstækning er bibeholdt.

Hvad er forklaringen da på kløften? Megen gængs u-landstækning inklusive revisionsudvalgenes bygger på en teori, ifølge hvilken alle nationer engang for længe siden var tilbagestående og uudviklede med hensyn til økonomi. Men i øvrigt stod de lige, indtil pludselig nogle enkelte lande i kraft af industriudviklingen sprang frem foran de andre og kom ind i en meget hurtig økonomisk udvikling. De lande har nu en moralsk forpligtelse til at hjælpe de andre, sådan at alle kan komme frem og få del i den økonomiske udviklings materielle goder.

Denne tankegang, som jo hele u-landsbistanden hviler på, er åbenbart forkert. Bare et lille eksempel: i Indien androg bomuldsvareeksporten i 1814, før englænderne rigtig blandede sig i det, 1¼ million enheder. 30 år senere var den dalet til 63.000 enheder. Det var tidligere sådan, at man i Indien byggede skibe for englænderne, og i det hele taget var Indien inde i en blomstrende udvikling. Men efter at englænderne for alvor blandede sig, kom det så vidt, at i slutningen af 1800-tallet var hungersnød

fire gange så almindelig i Indien som 100 år tidligere.

Et rigtigere billede får man, hvis man helt fra starten betragter landene som stående i bestemte økonomiske relationer til hinanden. Man ser så, at de, der sprang frem, bl. a. gjorde det i kraft af de ressourcer, som de skaffede sig fra de andre, altså på de andres bekostning. I og med, at nogle lande udvikledes, underudvikledes andre. Underudviklet er altså noget, som de nuværende u-lande ikke bare er og altid har været, men noget, som de er blevet netop på grund af deres relationer til de udviklede lande. Udsugningen af kolonierne skaffede jo i høj grad kapital til Vesteuropas industrialisering.

Det hævdes tit, at vestlige investeringer har en spredningseffekt, at de sætter en økonomisk udvikling i gang. Det er i almindelighed ikke rigtigt. Lad os se på Chile. Efter frigørelsen i 1820, hvor den europæiske kapital forsvandt, kom der ikke tilbagegang, men tværtimod kraftig fremgang. Fremgangen blev bremset i sidste del af 1800-tallet, da engelsk og amerikansk kapital afløste den spanske. Medens Chiles handelsflåde i 1860 var på 276 skibe, bestod den 15 år senere kun af 75 skibe. Ejendomsretten til produktionsmidlerne gik sig en tur. I 1876 ejede Chile selv hele kobberproduktionsapparatet, i 1913 var der 80 pct. i behold, men i 1966 var der kun 10 pct. tilbage. Amerikanerne havde overtaget næsten alt.

De vestlige landes lån til og investeringer i u-landene skaber altså ikke økonomisk vækst. Der investeres tit i stærkt teknificeret og kun lidt arbejdskrævende industri, medens der er behov for det modsatte, og u-landet får i det hele taget de investeringer, der giver højeste profit, ikke dem, der er mest behov for.

Nu tales der begejstret om turisme i u-landene. Det vil give valuta. Ja men det vil sandelig også koste valuta, og er det nu også produktionen af luksusmadvarer, der er mest udvikling i?

Men først og fremmest trækker de internationale selskaber penge ud af u-landene. USA investerede fra 1947 til 1960 1,8 milliarder dollars i Brasilien, men trak i samme periode 3,5 milliarder dollars ud af landet. Det vil altså sige, at det fattige